

Grundlovstale 2024

INTRO:

Kære Venner,

1000 tak fordi jeg måtte lægge vejen forbi Terndruplund – oven i købet til et jubilæum – **175 året for vores Grundlov!**

Det er selvfølgelig en fest-dag – og så er der jo lige det ekstra krydderi, at vi skal til valg om bare fire dage!! Et valg, som på mange måder er enklere end valg til Europa-Parlamentet plejer at være...

Mere om det - om lidt...

På sådan en solskinsdag... til en **fest for for vores fine gamle Grundlov...** og alt, hvad der er **DANSK** - når det er bedst...
- ja, der kan det være lidt svært at forstå, **hvorfor ALT ikke skulle være lutter lagkage...?**

For det er det desværre ikke ... :-)

Men - måske er det **NETOP** på en dejlig dag som den her, at det er på sin plads med **et par alvors-ord om den verden, vi er en del af**

Verden er nemlig under forandring. Dramatisk - og med rekordfart.

På ganske få år er den eksisterende verdens-orden forvandlet til **en u-orden.**

Ingen havde forestillet sig, at vi igen skulle opleve **KRIG i Europa.**
En krig, som **trækker dybe spor** - både i Danmark og i det europæiske samarbejde.

Putins ulovlige invasion af Ukraine er kulminationen på to årtiers uafbrudte kriser:

Terror, finansielt sammenbrud, migrant-strømme, Covid-pandemi – og parallelt; **politisk kaos i USA, UK og Mellemøsten**, et stadig mere **selvbevidst syd** med et **ekspanderende Kina**, skarpt forfulgt af Indien, samt **et falleret og revanchistisk Rusland**.

Hele det globale samarbejde er i opbrud – og **eksistentielt truet**.

For en tid troede vi, at den kolde krigs utryghed var ovre. At demokrati, menneskerettigheder og frihandel – det liberale verdenssyn – havde sejret.

Men – vi må erkende, at vi tog fejl.

Vi lever nu i **en tid, hvor vores tryghed, sikkerhed, demokrati, frihedsrettigheder og vores vestlige, europæiske levevis er grundlæggende udfordret.**

— — —
Det er forandringer, vi **osse mærker i Danmark.**

Både i danskernes hverdag, hvor **inflationen indtil for nylig var tilbage, hvor energi-priserne steg voldsomt - og usikkerheden bredte sig...**

Men – måske især **på den politiske scene**, hvor der er et **massivt opbrud, hvor politikere må sluge nogle solide kameler** - og måske pludselig komme til at ligge i ske med folk, vi ikke havde regnet med.. 😊

Ansvarlighed i en usikker verden er jo - mod alle odds - **at sikre vores forsvar, sikkerhed og tryghed.**

Allerede da jeg skrev Venstres EU-valgprogram sidste år, kunne jeg se det:

2024-EP-valget ville blive kendt som "Sikkerheds-valget"!

Russernes angrebs-krig mod Ukraine **ville ikke gå væk** – men præge os for generationer. Der var – og er - et FØR og EFTER 24. februar 2022.

Og samtidig – skulle **den globale klima- og bio-diversitets-krise** osse lige håndteres, og det samme skulle **den digitale revolution** - med **GDPR, Big Tech, Cyber trusler, TikTok** og kineserne, og lige nu: **Kunstig Intelligens...**

Mange spørger nok sig selv: **Hvad kan jeg gøre?**

Hvad kan Danmark stille op i den her kaotiske verden?

Fristende er det jo at være pusling-landet, **“som hygger dig i smug, mens hele verden brænder om din vugge”**, som en stor statsmand, vores egen Uffe Ellemann-Jensen, altid citerede digteren Jeppe Aakjær for... (Historiens Sang, 1916)

For Uffe var det et helt centralt digt, der **satte ord på den danske selvforståelse - og dens korrektiv**: Det nødvendige engagement i den store verden.

Efter 14 år i Europa-Parlamentet, et år i Folketinget - og syv år i Kommunal-bestyrelsen - er min erfaring - og **mit budskab klart**:

Danmark - og vi danskere - har MEGET at byde ind med overfor resten af Verden.

Og det skyldes ikke mindst de værdier, som vores Grundlov hviler på - og endnu vigtigere: Den **MÅDE**, vi **PRAKTISERER** politik på.

- Demokrati er **den værste styreform**, som findes...
- bortset fra alle de andre, som er prøvet gennem tiden...

(Winston Churchill)

- Et demokrati er en stat, hvor fri meningsudveksling **ikke** ender med begravelse..!

Når man praktiserer demokrati - og render rundt i Europa-Parlamentet - blandt 705 politiker-kolleger fra 27 forskellige nationer;**hvad taler man så om**, når isen skal brydes..?

Ja, det samme som herhjemme - **Sport; TV og Film :-)**

Vi har en lille film-pris i parlamentet - Lux-prisen kaldet - og blandt de nominerede var - ikke så overraskende - den danske Oscar-vinder, **DRUK, af Thomas Vinterberg** - med bl.a. Mads Mikkelsen....

Den **MEGET danske alkohol-kultur har åbenbart global appel** - og det gir anledning til mange muntre og drillende kommentarer fra kolleger med lidt mere mådeholdne vaner ..

Men - endnu oftere - og endnu mere dansk er **en anden MONSTER-succes - en tv-serie, som ALLE spørger til**, når de finder ud af at man er dansk...

De fleste kolleger har nemlig et forbavsende godt kendskab til det danske politiske system. **Skyldes det så os danske politikere** - og vores glimrende indsats?

Desværre ikke - det ville jo ellers være dejligt.

Nej, sagen er den, at de alle - ALLE - har set BORGEN. Ja, de har SLUGT Borgen. TV-serien om dagliglivet på Christiansborg tilbage i **2010**, blandt politikere , spindoktorer og journalister på Danmarks Radio er uden tvivl **den mest populære TV-serie, Danmark nogensinde har eksporteret.**

De færreste kender **Lars Løkke og Mette Frederiksen** - men alle kender statministeren **Birgitte Nyborg, tv-værten Katrine Fønsmark og spindoktoren Kasper Juul** og (Og de fleste ved, at det er Margrethe Vestager, som rollen er modelleret efter).

(Manuskript-forfatterne fortalte mig, at **jeg var forlæg for den mandlige studievært, Ulrik Mørk, spillet af Thomas Levin**, der hele tiden konkurrerer med og er misundelig på Katrine Fønsmark. Det har selvfølgelig intet hold i virkeligheden :-)

Det gode spørgsmål er selvfølgelig: Hvorfor i alverden er en MEGET dansk TV-serie, produceret af danskerne, for danskere, om danskere, blevet sådan en ENORM SUCCES..?

Svaret er helt entydigt: Det er ikke kun, fordi serien er velskrevet og velspillet. Det er ikke kun, fordi den er ÆRLIG i udtrykket og fremstiller politikere som mennesker.

Nej, det er OSSE fordi serien viser politik - sådan, som vi alle gerne vil have, at politik skal være!

Når man ved, hvor meget debatten herhjemme handler om politiker-lede - er det jo et tankevækkende udsagn..! Udefra ser situationen anderledes ud...!

Europa-Parlamentets formand er....en kvinde.

Roberta Metsola hedder hun - en super-dygtig og karismatisk 43-årig kvinde fra Malta, som er finsk gift - deraf navnet.

Da hun for nyligt besøgte Danmark - og havde overstået frokosten med Dronningen, mødet med statsministeren og Folketingets formand - ja, så var der sådan set **kun ET ønske tilbage hos Metsola:**

At få en time sammen med Adam Price, Borgens idemand, manuskriptforfatter og instruktør. Hun ville nemlig SÅ gerne vises rundt af ham på de steder, hvor Borgen finder sted... ;-)

Europa-Parlamentets magtfulde formand er den måske **største Borgen-fan af dem alle...!! :-)**

Men - hvad vil det så sige, når Metsola og alle de andre udenlandske politikere begejstret taler om Borgen som...
"Politik, som vi gerne vil have, at det skal være..?!"

Ja, her er der en beskrivelse, som ofte går igen, når Danmark nævnes i EU-samarbejdet....:

I danskere er lige ud af posen, dygtige og kompetente, men osse flinke og hyggelige, gode diplomater med orden i tingene og veludviklet sans for at samtale, at få enderne til at mødes, skaffe resultater...

Og så kommer afrundingen, som man hører igen og igen:

"Man kan godt mærke, at demokrati ikke er noget i spiller".

Den bemærkning rammer mig hver gang, jeg møder den: Ikke kun fordi den gør mig stolt - med osse, fordi den er rigtig.

Det er det, vi fejrer i dag på GRUNDLOVSDAG: Vi fejrer 175 år med et fundament, som mange lande land stadig - i 2024 - kun kan drømme om.

Et folkestyre, hvor.....demokratiet ikke bare er noget, vi spiller.

For os er det alvor..!

— — —

Vi mener det faktisk, når vi ønsker lighed for loven og ret til at tale og forsamles frit...

Vi mener det, når vi ...ønsker en stærk presse til at holde magthaverne i ørerne...

Vi mener det, når vi...sir nej til penge under bordet for byggetilladelser, lægehjælp og politiske vennetjenester.

...når vi tillader en politisk opposition - i stedet for at dræbe den, bure den inde på falske anklager - eller tvinger den i exil...

Vi tager faktisk vores Grundlov bogstaveligt.

For os er den så indgroet, at vi - næsten - har glemt den. Har glemt, at retstat og demokrati ikke er en natur-tilstand. Tværtimod.

I hvert fald indtil **24. februar 2022**: Den dag Ukraine blev overfaldet af en magtgal diktator. Af et land uden demokratisk tradition. Et land, som mangler alt det, som vi - og det europæiske fællesskab - har. Men værre endnu: **Hvor demokrati nærmest ikke efterspørges.**

Derfor er Ukraine-krigen andet og mere end en krig om et stykke land... mere end en **regional konflikt**, som det reduceres til i store dele af verden...

Det er en eksistens-kamp mellem det åbne og det lukkede samfund.

- En kamp om, hvorvidt vi skal leve efter fælles regler og værdier, skal vende os indad, væk fra verden - eller udad mod verden.

- En kamp om, hvorvidt det repræsentative demokrati overhovedet er det rette system. I gennemsnit 10-20 pct. vil noget andet, de vil have stærke mænd (og kvinder).

Den kamp udspilles ikke kun i Europa - men også i USA, i Asien og i Mellemøsten - og altså osse lige her - i Danmark.

Det er det 21. århundredes store politiske udfordring!

Og det er en kamp, som vi på denne Grundlovsdag skal tage på os.

Og hvis man tror, at Ukraine er undtagelsen, der bekræfter reglen, så tro om igen:

Freedom House - en amerikansk tænketank - tager hvert år temperaturen på demokratiet i hele verden...og de sidste 17 år er det kun gået en vej - tilbage...!

2023 det værste år af de 18 - størst tilbagegang overalt på kloden. Og de største lande har været de værste: USA, Kina, Indien, Rusland...

I USA stormede en højre-radikal pøbel den amerikanske kongres 6. Januar, tiljuble af den daværende præsident, som ikke vile anerkende sit nederlag - og som - mens han var præsident - konsekvent løj om alt. Undersøgelser viser, at Trump **løj åbenlyst og dokumenterbart over 10.000 gange i sin præsident-periode....**

Selv om vi nu har fået en mere normal amerikansk præsident, er USA langt fra det land, vi troede, vi kendte... 70 mio. stemte på Trump...

Kina - er et kapitel for sig selv. Verdens største diktatur strammer grebet om verden - med massiv undertrykkelse af mindretal, nedlukning af demokrati i Hong Kong, voldsom og altomfattende Censur og des-information...

Rusland er gået fra slemt til værre: KRIGEN TALER FOR SIG SELV, MEN vi ved i dag, at Putins forbryder-regime står bag den massive des-information og ulovlige støtte til de højre-radikale kræfter i Europa og USA - og at det er Putins erklærede mål at ædelægge det Europæiske Fællesskab.

Rusland er i dag et skin-demokrati, styret af en tidligere KGB-officer, med åbenlyse drømme om ny russisk storhed. Politiske modstandere blir mobbet væk fra scenen - eller myrdet af bestilte bander, hvis ikke direkte forgivet af den russiske stat.

Osse internt i klubben er den osse gal - i Ungarn: Landets stærke mand, **Viktor Orban**, som i sin ungdom var liberal og kæmpede mod russerne - er i dag erklæret i-liberal, personlig ven med Putin - og i fuld færd med udvande demokratiet i Ungarn.

Samtidig hæver Orban og hans familie og venner - ganske lovligt - milliarder i landbrugsstøtte, fordi de sidder enevældigt på systemet - og kan udnytte EU-systemet...

I EU-kredsen har vi endelig reageret og gjort det, som vi i Venstre har råbt om i flere år, nemlig at bruge det eneste effektive instrument, som den slags magthavere forstår, pengekasen!

I det seneste 7 års budget, lykkedes det at få vedtaget en såkaldt **Retsstatsmekanisme**, som betyder, at Orban og hans kumpaner **SKAL leve op til de spilleregler (Københavner-kriterierne)**, som de selv var med til at skrive under på, da de blev medlemmer i begynder af årtusindet.

Det burde være åbenlyst: Laver du ballade og pisser på fællesskabet - så lukker pengeskassen!

Den gode nyhed: **Mekanismen virker**. Foreløbig har Kommissionen lagt en overraskende hård kurs - tak for det - fordi man aner, at der er meget på spil...

Pointen er nemlig klar:

Kampen for de værdier, som Grundloven står for, **starter her, lige i vores baghave - og det koster at have principper**. Det er NU, vi skal vise, at den kamp aldrig blir forældet eller ligegyldig.

Som politiker er man glad for MAGT - det er for at BESTEMME, man er med!

For os i **Venstre er MAGTEN en naturlig ting**; vi der vant til at have dem, forvalte den... **Vi VED, at magt tenderer til at korrumpere...**

Men - **NETOP derfor - har vi osse en FORPLIGTELSE, der rækker videre** end til blot at ønske os magten, kæmpe for at få den...

Vi har **osse en forpligtelse til at kæmpe for det SYSTEM, der holder magten i ave**. Og her er **GRUNDLOVEN** det vigtigste dokument af dem alle.

DERFOR er Grundlovsdag ikke bare en festdag, men osse dagen, hvor vi skal **MINDE** hinanden om...

...at kampen for FRIHED under ANSVAR aldrig slutter...!

Og det er **derfor**, at det valg, vi skal til på søndag, er **et enkelt valg**:

Diskussionerne om krumme agurker, lakrids-piber og kanel-snegle er ovre:

Det EU-valg handler om vores børn og børnebørns fremtid!
Og her gælder det om at sikre, at **Europa skal kunne forsvare sig selv**, og stå på **egne ben i en usikker verden!**

Hav nu en god valg-dag på søndag...

– og en rigtig GOD GRUNDLOVSDAG i dag..!